

Szakmai beszámoló

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve LVIII–LIX. (2019–2020) kötetéről
NKA Közgyűjtemények Kollégiuma
204188/00607

A Herman Ottó Múzeum a 204188/00607 azonosítójú NKA pályázaton 400.000.- Ft támogatást nyert *A Herman Ottó Múzeum Évkönyve* LVIII. (2019) számának nyomdai munkálataira. A kötet megjelentetésére halasztást kértünk, a megvalósítást időközben a koronavírus-járvány is nehezítette. A kiadvány ezért **bővebb a pályázatban vállalt eredeti tervnél**: a 2020-as járvány sújtotta évben önálló Évkönyv kiadása nem volt lehetséges, ezért a **2019–2020-as összevont számmal** jelentettük meg az LVIII–LIX. köteteket. Ezzel sikerült elérnünk, hogy az adott naptári év végére napvilágot látott a periodika, megszüntetve az évek óta fennálló fél éves, egy éves csúszást a megjelenésben.

A pályázatban vállaltakhoz képest a megvalósult eredmény értékelése

A pályázatban **19 tanulmány címe szerepelt**, ezek közül 15 jelent meg a kötetben. Három dolgozatot a szerzők nem írtak meg, és egyet a lektor nem javasolt megjelentetésre. A kimaradók helyére érkezett további 8 tanulmány, amelyek a „csonka” 2020-as év eredményeit közlik. Így **összesen 23 tanulmány jelent meg** az Évkönyvben.

A dupla szám terjedelme jelentős (463 oldal), meghaladja az eredetileg tervezett 360 oldalt. Az elmúlt években megszokott minőségi színvonalat sikerült most is tartanunk, **keménytáblás kötésben, teljesen színes kivitelben, nagy felbontású ábrákkal és műtárgyfotókkal** gazdagon illusztrálva adtuk ki a kötetet.

A HOMÉ küldetésnyilatkozata (lásd 461. oldal) szerint minden évben legalább 50%-ban közvetlenül intézményi és saját gyűjteményi kötődésű tanulmányoknak kell szerepelniük a periodikában; és mindig többségben kell lenniük a gyűjtőterületünkre és gyűjtőkörünkre vonatkozó témáknak. Ez az arány a szerkesztőség munkája nyomán évről évre egyre javul, a jelen kötetben 19 saját (múzeumi, gyűjteményi, illetve gyűjtőkörbe és gyűjtőterületre tartozó megyei) téma mellett 4 külsős (országos, nemzetközi) témájú tanulmány kapott helyet.

Tartalmi, tematikai értékelés

Az Évkönyv egy múzeumtörténeti aktualitással indul. A 140 éve született egykori múzeumigazgató, **Leszih Andor** életútjának méltatása azért is kiemelt fontosságú, mert az általa gondozott és gyarapított numizmatikai gyűjtemény kapcsán hasonló írás az utóbbi két évtizedben nem született.

A **Régészet** fejezetben három tervátsátás eredményeinek publikációja mellett megjelenik a Herman Ottó Múzeum régészeti kutatásainak 2015–2016-os összefoglalása is. A legnagyobb terjedelmű, és legfontosabb tanulmány a *Hét metszet a Hernád völgyéből* című publikáció, amely **az M30-as Miskolc–Kassa autópálya nyomvonalának 2017 óta zajló régészeti eredményeit közli** elsőként. A 22 (!) szerző által jegyzett tanulmány egy kiemelt jelentőségű, intézményközi projekt eredménye, amely az országos kutatások vérkeringésébe kapcsolja be a miskolci múzeum régész munkatársait.

A **Történettudomány** fejezetben hat tanulmány olvasható, szerzőik közül egy (Gyulai Éva) volt korábban a Múzeum munkatársa, a többi szerző külső szakember. *A gombaszögi pálos kolostor és a Pulszky Terézia és Malvída von Meysenbug rajzai...* című tanulmányok nemzetközi összefüggésben is jelentős eredményeket közölnek. A 20. századi megyei politikátörténeti, egyháztörténeti írások mellett interdiszciplináris kitekintést nyújt a *Fejezetek a hazai állattenyésztés-politika történetéből* című országos

összefoglalás, amely a szerzőnek (Surányi Béla) a korábbi Évkönyvekben megkezdett agrár-gazdaságtörténeti sorozatát folytatja.

A **Néprajz** szakágot egy tanulmány képviseli, fotótörténeti és családtörténeti összefüggésben. A Bódvavendégi községből (ma Host'ovce, Szlovákia) bekerült üvegnegatív-gyűjtemény közzététele egy sorozat harmadik közleménye. A cikkhez kapcsolódó terjedelmes családfa a kötet hátsó borítójába hajtva található.

Tartalmi és terjedelmi szempontból egyaránt erős a **Művészettörténet** fejezet, a szerzők valamennyien az intézmény munkatársai. Kiemelkedik közülük a dr. Nagy Róbert orvos-műgyűjtő életútját bemutató interjú (Pirint Andrea), és fontos adalékokkal szolgálnak Miskolc képzőművészeti életének történetéhez Hajdú Ildikó és Kákóczki András írásai. Vámosi Katalin a tőle már jól ismert kortárs egyházművészeti elemzéseket folytatta, ezúttal a szocialista iparváros, Tiszaújváros római katolikus templomának bemutatásával.

Vegyes tematikájú a **Közlemények** fejezet, amelyben rövidebb lélegzetű, egy-egy részletkérdést körüljáró vagy szűkebb adatközlést tartalmazó dolgozatok találhatóak. Az itt szereplő írások Miskolc helytörténetéhez, Borsod-Abaúj-Zemplén megye kutatásához, vagy a Herman Ottó Múzeum gyűjteményeihez kapcsolódnak.

A tanulmányok a már megszokott **angol nyelvű rezümével, kulcsszavakkal, képaláírásokkal** jelentek meg. A dupla kötet újítása, hogy ezúttal a Közlemények valamennyi írása is kapott angol fordítást.

Terjesztés, hasznosítás

A kötet technikai szerkesztését a debreceni Kapitális Kft. munkatársa, Tímár Tamás végezte, a nyomdai munkálatok szintén a **Kapitális Kft. debreceni nyomdaüzemében** készültek. A megjelent **példányszám az előző évhez képest növekedett**, de így is mindössze 300 db készült.

A kiadvány hasznosulásának elsődleges módja a cserepéldányok útján történő terjesztés. A pályázatban vállalt 60 db-on felül további 140 példányt juttatunk a szerzőknek, közreműködőknek, a múzeumi könyvtáraknak és az egyes tanulmányok kapcsán közelebbről érintett kutatóknak, szakembereknek. A kötet a **2020-ban elindult Webshop** szolgáltatáson keresztül megvásárolható.

A kötet terjesztését a szakmai és személyes kapcsolatokon túl elsősorban digitális csatornákon keresztül, letölthető pdf formátumban, a múzeum honlapján, illetve az Arcanum és a Matarka nyilvános felületein kívánjuk megoldani (Magyar Múzeumi Digitális Könyvtár). Ehhez első lépésként elhelyezzük az évkönyvet a múzeum honlapján: <https://hermuz.hu/letoltheto-kiadvanyok/>

Miskolc, 2021. február 8.

Dr. Tóth Arnold
szerkesztő, tudományos titkár
a pályázat szakmai felelőse
totharnold.miskolc@gmail.com
70/617-5132